

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра перекладознавства імені Миколи Лукаша

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

іноземних мов

Світлана ВІРОТЧЕНКО

“30” серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія перекладу

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальність 035 Філологія
(шифр і назва)

освітня програма Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова: Німецька мова та література і переклад та англійська мова; Французька мова та література і переклад та англійська мова; Переклад (китайська та англійська мови); Переклад (іспанська та англійська мови)

(шифр і назва)

спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська; 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька; 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська; 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

(шифр і назва)

вид дисципліни за вибором
(обов'язкова / за вибором)

факультет іноземних мов

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету іноземних мов

“29” серпня 2023 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Кальниченко Олександр Анатолійович, доцент, доцент кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

Програму схвалено на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша.

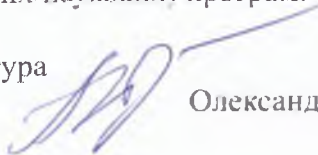
“28” серпня 2023 року, протокол № 1

Завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

(підпис) Олександр РЕБРИЙ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантами освітніх (професійних/наукових) програм:

Гарант освітньої програми Англійська мова та література
і переклад та друга іноземна мова

Олександр РЕБРИЙ

Гарант освітньої програми Німецька мова та література
і переклад та англійська мова

Лілія БЕЗУГЛА

Гарант освітньої програми Французька мова та література
і переклад та англійська мова

Ірина РУДНЄВА

Гарант освітньої програми
Переклад (китайська та англійська мови)

Світлана ВІРОТЧЕНКО

Гарант освітньої програми
Переклад (іспанська та англійська мови)

Ігор ОРЖИЦЬКИЙ

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов

“29” серпня 2023 року, протокол № 15

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

(підпис) Анна КОТОВА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Історія перекладу” складена відповідно до освітньо-професійних програм підготовки: Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова; Німецька мова та література і переклад та англійська мова; Французька мова та література і переклад та англійська мова; Переклад (китайська та англійська мови); Переклад (іспанська та англійська мови).

Другий (магістерський) рівень.

спеціальності 035 Філологія

спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська; 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька; 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська; 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська.

1.1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Історія перекладу ” є створення теоретичної бази, необхідної для успішного формування та подальшого розвитку навичок перекладацької діяльності, підготовки до самостійної розробки окремих питань історії перекладу та ведення науково-дослідницької роботи.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни – формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до усвідомлення та розв’язання локальних та глобальних проблем в українському та міжнародному контексті.

ЗК5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК6. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу іноземною мовою.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій для вирішення як стандартних, так і інноваційних завдань у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, в тому числі на засадах різноманітності та мультикультурності.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних і соціальних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), пропонувати свої послуги на ринку праці.

ЗК11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК12. Здатність генерувати та втілювати на практиці або в дослідницькій діяльності нові ідеї (креативність).

ЗК13. Здатність діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.

– формування наступних фахових компетентностей:

ФК1. Здатність вільно орієнтуватися в сучасних напрямках і школах мовознавства, літературознавства і перекладознавства.

ФК2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства. Здатність демонструвати знання з теорії та історії мов і літератур, що вивчаються, та перекладу, його ролі, місця та еволюції як виду діяльності в умовах різних історичних епох та культурних станів суспільства.

ФК3. Здатність до критичного осмислення історичних надбань, новітніх досягнень та перспектив розвитку філологічної науки, впливу перекладу на формування культур та національних мов, на поширення знань та релігій, еволюцію принципів перекладу та перекладацької думки.

ФК4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК6. Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства та перекладознавства.

ФК7. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК9. Усвідомлення сутності й соціального значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань, повага до культурних надбань інших народів, розширення загальнокультурного та політичного світогляду.

ФК10. Здатність створювати та перестворювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

1.3. Кількість кредитів:

3-й семестр: 5

1.4. Загальна кількість годин:

3-й семестр: 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Дисципліна за вибором	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
2й	
Семестр	
3й	
Лекції	
26 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
10 год.	4 год.
Лабораторні заняття не передбачаються	
Самостійна робота	
114 год.	138 год.
Індивідуальні завдання	
–	

1.6. Заплановані результати навчання Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН1. Оцінювати власну навчальну, наукову та професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування, для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами, фахово користуватися базовою термінологією теорії перекладу.

ПРН3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості освіти та/або дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі

проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці, перекладознавстві і літературознавстві, етапи розвитку перекладу та думок про переклад сучасний стан дисципліни, її моделі та методи; походження методів, які перекладознавець використовує, та їхні обмеження.

ПРН8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства, мовознавства та перекладознавства, використовувати принципи історичного підходу при оцінці явищ перекладу, застосовувати на практиці критерії оцінки якості перекладу та стратегії його виконання

ПРН9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН10. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, літературні, перекладацькі факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН12. Дотримуватися правил академічної доброчесності, норм поведінки й моралі в міжособистісних та професійних стосунках.

ПРН13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН14. Створювати, аналізувати, перекладати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН17. Планувати здійснювати і презентувати дослідження в галузі філології на належному рівні.

ПРН18. Знати норми літературної мови, перекладу та комунікації і вміти їх застосовувати у практичній та освітній діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тематичний блок 1. Історія перекладу та перекладацької думки.

Тема 1. Історія практики перекладу та історія теорії перекладу: визначення, моделі, методи.

Історія перекладу як складова частина перекладознавства. Ключова роль перекладу в розвитку світової культури. Історизм у перекладі як зміна різного до нього ставлення та основної тенденції перекладу. Періодизація історії перекладу та думок про переклад.

Тема 2. Роль перекладів конфесійної літератури.

Позиції світових релігій щодо перекладу. Суперечки про переклад Біблії. Переклад Біблії на національні літературні мови. Переклади буддистських текстів китайською мовою. Найвідоміші переклади Біблії, Корану, Тори. Початок стилістики. Знамениті переклади Біблії: Септуагінта, Вульгата, Лютера, Тиндейла, короля Якова. Кирило та Мефодій. “Острозька” Біблія. Українська Біблія (П.Куліша, Пулюя, Нечуя-Левицького; Огієнка; Хоменка).

Тема 3. Переклад у стародавні часи: Єгипет, Месопотамія, стародавні Греція та Рим.

Легенда про Вавилонську вежу. Переклад як інструмент збереження традиції. Чому переклад у Стародавній Греції не грав значної ролі. Зародження перекладу у Стародавньому Римі: Лівій Андронік, Гней Невій. Переклад драматичних творів: Енній, Стацій, Плавт, Теренцій. Погляди Цицерона, Горація, Плінія Молодшого, Квінтіліана та Авла Геллія на переклад. Переклад поезії (Катулл, Горацій, Вергілій) - imitatio. Переклад прози: Ієронім Стридонський, Боецій, Касіодор.

Тема 4. Переклад у Середні віки.

Середньовічні латинські переклади. Переклад в Ірландії (Ерігена). Переклад в Англії (Беда, король Альфред, Ельфрік; Чосер, Лідгейт, Кекстон). Переклад в Німеччині (Ноткер, жінки-перекладачки лицарських романів). Переклад у Франції (перекази 12 ст., Жан де Мен, коло Карла V, переклад у

Провансі). Переклад в Іспанії: «Толедська школа», коло короля Альфонса X, переклади на каталанську. Переклади в Італії: Анастасій Бібліотекар. Переклад у часи середньовіччя в Східній Європі та Візантії. Переклад у Візантії та роль її культури в живленні інших (Максим Плануд, Хризолор). Значення для історії культури слов'ян та роль в історії перекладу просвітителів Кирила та Мефодія. Переклад в Болгарії та Сербії (Преславська та Охридська школи, Тирновська школа перекладу). Переклад в Київській Русі. Переклад в українських, білоруських та російських землях в XIV-XVII ст. (Максим Грек, Єпіфаній Славинецький, Симеон Полоцький). Переклади сирійською. Переклад в Арабському Халіфаті в VII – XIII ст. (ібн аль-Мукаффа, Хунайн Ісхак, Табіт Курра). Переклад перською. Переклад в Індії та Японії.

Тема 5. Переклад в епоху Відродження.

Латинські переклади гуманістів (школа Хризолора, Леонардо Бруні, Марсело Фічино, переклади наукових праць, Еразм). Переклади на італійську. Переклад у Франції XVI ст.: становлення французької літературної мови та переклади творів античних часів (Етьєн Доле, Жак Амію, Ж. дю Белле). Переклад в Англії XVI - поч. XVII ст.: переклади Біблії, переклади класичної та іншої світської літератури). Переклад в Німеччині (А. фон Ейб, Генріх Штейнхофель, Ніколас фон Віле, Мартін Опітц). Лютер та його переклад Біблії. Переклад в Іспанії (Хуан Луїс Вівес). Переклади в Польщі (Лукаш Гурницький, переклади Біблії).

Тема 6. Переклад в епоху класицизму.

Переклад у Франції в XVII-XVIII ст.: Les Belles Infideles (д'Абланкур). П.-Д.Юе – супротивник “прикрашаючого” перекладу. Переклад у Великій Британії в XVII-XVIII ст. (Драйден, Поп, Тайтлер). Переклад в Німеччині в добу раціоналізму (Й.-Х. Готтшед та лейпцізьке коло; швейцарський гурток Бодлера та Брайтінгера). Переклад в Польщі часів Просвітительства (П. Кохановський, Ф.-К. Дмуховський). Переклад в епоху бароко та Просвітництва в Італії (М. Чезаротті). Переклад в Росії у XVIII ст. (Ломоносов, Тредіаковський, технічний переклад). Переклад в Україні XVII-XVIII ст.

Тема 7. Переклад в епоху романтизму.

Формування німецьким романтизмом нового розуміння перекладу. Гердер і Фосс. Переклади Шекспіра Шлегелем та теоретичні погляди Ф. Шлайермахера. Стратегії перекладу: натуралізація (У фон Віламовіц-Меллендорф) та очуження (В. Беньямін). Переклади доби романтизму у Франції (мадам де Сталь, Шатобріан, Л. де Лілль, П.-Е. Літре). Переклад у Великій Британії в XIX ст. (Кольрідж, Г.Ф. Кері, Г.Д. Россетті, переклади із східних мов – Р. Бартон, Дж.Фітцджералд). Дискусія про переклад між М. Арнольдом та Ньюменом. Переклад польського національного відродження (Ц. Норвід). Чеське національне відродження (Юнгманн). Переклад в Росії XIX ст. (Жуковський – “геній перекладу”; В'яземський, Гнедич; Пушкін, Лермонтов, А. Фет, І. Введенський, Дружинін) та на поч. XX ст. (Брюсов, І. Анненський).

Тематичний блок 2: Переклад у XX-XXI сторіччях: як історія перекладу формує його теорію

Тема 1. Переклад в Україні в XIX ст. - поч. XX.

Переклад в Україні в XIX ст. - поч. XX ст. Майстри українського перекладу минулої доби: травестії, харківські романтики, П. Куліш, М. Старицький, І. Франко, Л. Українка, Б. Грінченко, В. Самійленко).

Тема 2. Світові тенденції перекладу у XX ст.

Видавницька політика в США та Великій Британії. Становлення синхронного перекладу. Переклад у Франції XX ст. (Ларбо, Юрсенар). Переклад у США до війни (Е. Паунд, Д. Фітц) та по війні. Переклад у Великій Британії (переклади видавництва “Пінгвін”, “нова хвиля” перекладів(Тед Г'юз).

Тема 3. Переклад в Україні у XX ст.

Періодизація історії перекладу в Україні (Зеров, Кочур). Здобутки неокласиків (20-30 рр.): М. Зеров, М. Драй-Хмара, М. Рильський, Освальд Бурггардт. Прозаїчні переклади В. Підмогильного. Художні переклади М. Лукаша, Бориса Тена, Г. Кочура, І. Стешенко, В. Мисика, А. Содомори, М. Москаленка, Р. Доценка, А. Перепаді та інших. Переклад в Україні у пострадянські часи.

Тема 4. Короткий нарис з історії перекладознавства.

Періодизація історії перекладознавчих вчень (Дж. Стейнер, С. Баснет, Е. Честерман). Питання теорії перекладу в працях англійських перекладознавців (Дж. Драйдена, А. Тайтлера, Дж. Кетфорда, П. Ньюмарка). Перекладознавство у Франції та Канаді (Ж.-П. Віне та Ж. Дербельне; Ж. Мунен, Д. Селескович та М. Ледерер). Лінгвістичне перекладознавство в США (Р. Якобсон, Ю. Найда). Розвиток теорії перекладу в Німеччині (В. Гумбольд, Ф. Шлайермахер, Гете, В.Беньямін, К. Райс). Відхід від лінгвістичних теорій перекладу: Скопос-теорія Г. Фермеєра, Ю. Гольц-Мянттярі. Полісистемний підхід до перекладу (Г. Турі, А.Лефевр, С. Баснет). Соціологічні підходи до перекладу (М.Вольф, Ж. Гуанвік, Д. Сімеоне, Т. Германс, С. Тюленев, Г. Бузелен). Когнітивний підхід у дослідженні перекладу.

Тема 5. Короткий нарис з історії вітчизняного перекладознавства.

Іван Франко – передвісник українського перекладознавства. В. Державин – “Проблема віршованого перекладу”; О. Фінкель – перша монографія з перекладознавства. Літературознавче перекладознавство: К. Чуковський “Искусство перевода” – про соціальну роль перекладу та роль літературної традиції у перекладі. М. Зеров, Г. Майфет, І. Кулик, П. Филипович – піонери українського перекладознавства. А. Федоров та О. Фінкель – обґрунтування ідеї перекладності. Становлення лінгвістичного перекладознавства. Розвиток теоретичного перекладознавства в Україні: Рильський, Кочур, Коптілов, Кудзич, Лукаш, Жлуктенко, Зорівчак, Новікова, Чередниченко, Черноватий, Карабан. Дидактика перекладу. Внесок українських перекладознавців: а) автопереклад (Фінкель); теорія перекладу з близькоспоріднених мов (Рильський); гіпотеза «про унікальні одиниці» (М. Лукаш); перекладознавство – як окрема дисципліна (В. Коптілов).

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин						Кількість годин					
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с. р.	л		п	лаб	інд	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тематичний блок 1. Історія перекладу та перекладацької думки												
Тема 1. Історія практики перекладу та історія теорії перекладу: визначення, моделі, методи.	10	2				8	10	1				9
Тема 2. Роль перекладів конфесійної літератури	10	2				8	10					10
Тема 3. Переклад у стародавні часи: Єгипет, Месопотамія, стародавні Греція та Рим.	10	2				8	11	1				10
Тема 4. Переклад у Середні віки	10	2				8	11	1				10
Тема 5. Переклад в епоху Відродження	10	2				8	11	1				10
Тема 6. Переклад в епоху класицизму	10	2				8	10					10
Тема 7. Переклад за доби романтизму	10	2				8	10					10

Практичні заняття за першим тематичним блоком	14		6			8	2		2			
Разом за тематичним блоком 1	84	14	6			64	75	4	2			69
Тематичний блок 2: Переклад у XX-XXI сторіччях: як історія перекладу формує його теорію												
Тема 1. Переклад в Україні в XIX ст. - поч. XX	10	2				8	10					10
Тема 2. Світові тенденції перекладу у XX ст.	12	4				8	11	1				10
Тема 3. Переклад в Україні у XX ст.	10	2				8	11	1				10
Тема 4. Короткий нарис з історії перекладознавства. Відхід від лінгвістичних теорій перекладу	10	2				8	11	1				10
Тема 5. Короткий нарис з історії Вітчизняного перекладознавства	10	2				8	11	1				10
Практичне заняття за другим тематичним блоком	14		4			10	21		2			19
Разом за тематичним блоком 2	66	12	4			50	75	4	2			69
Усього годин за навчальний рік	150	26	10			114	150	8	4			138

4. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Історія практики перекладу та історія теорії перекладу: визначення, моделі, методи.	2	1
2	Роль перекладів конфесійної літератури	2	
3	Переклад у стародавні часи: Єгипет, Месопотамія, стародавні Греція та Рим.	2	1
4	Переклад у Середні віки	2	1
5	Переклад в епоху Відродження	2	1
6	Переклад в епоху класицизму	2	
7	Переклад за доби романтизму	2	

8	Переклад в Україні в XIX ст. – поч. XX ст.	2	
9	Переклад у XX ст.	4	1
10	Переклад в Україні у XX ст.	2	1
11	Короткий нарис з історії перекладознавства. Відхід від лінгвістичних теорій перекладу	2	1
12	Короткий нарис з історії перекладознавства в Україні	2	1
	Разом:	26	8

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Історія перекладу та перекладацької думки: функції перекладу	4	2
2.	Націєтворча роль перекладу в Україні	2	
3.	Переклад у XX-XXI сторіччях: як історія перекладу формує його теорію	4	2
	Усього	10	4

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Форма контролю
Тематичний блок 1: Історія перекладу та перекладацької думки				Включено до поточного та підсумкового контролю
1	Історія практики перекладу та історія теорії перекладу: визначення, моделі, методи	9	9	
2	Роль перекладів конфесійної літератури	9	10	
3	Переклад у стародавні часи: Єгипет, Месопотамія, стародавні Греція та Рим	9	10	
4	Переклад у Середні віки	9	10	
5	Переклад в епоху Відродження	9	10	
6	Переклад в епоху класицизму	9	10	
7	Переклад в епоху романтизму	10	10	
Тематичний блок 2: Переклад у XX-XXI сторіччях: як історія перекладу формує його теорію				Включено до поточного та підсумкового контролю
1	Переклад в Україні в XIX ст. - поч. XX ст.	10	13	
2	Переклад в Україні у XX ст	10	14	
3	Світові тенденції перекладу у XX ст.	10	13	
4	Короткий нарис з історії світового перекладознавства	10	14	
5	Короткий нарис з історії вітчизняного перекладознавства	10	15	
	Усього	114	138	

7. Індивідуальне завдання

Написати реферат «Портрет перекладача» із списку, запропонованого кафедрою (індивідуальна дослідницька робота) (Під “портретом” ми розуміємо завдання, які включатимуть наступні складові: релевантні біографічні відомості, історичний опис літературного, культурного, релігійного чи політичного контексту тієї доби, за якої цей перекладач жив; оцінка значення його перекладацького доробку; його концепція перекладу; уявлення про його творчий метод, якщо такі дані існують. Коротка хронологічна таблиця життя та творчості перекладача на тлі основних подій його доби. Використана література.)

8. Методи навчання

- I. Ініціальні (викладач – студент):
  1. Словесно-аудіальні (лекція, розповідь, бесіда), у тому числі – інтерактивні (опитування, дискусія, обговорювання, оцінювання)
  2. Наочно-візуальні (демонстрація схем, діаграм, таблиць, прикладів мовних структур, тощо), у тому числі – мультимедійні (мультимедійні презентації лекцій).
- II. Респонсивні (студент – викладач):
  1. Теоретичні: робота з першоджерелами, підручниками, інтернет-матеріалами, пошук необхідної інформації.
  2. Практичні: виконання практичних підсумкових завдань за матеріалами лекцій.

9. Методи контролю

1. Метод письмового контролю: письмова дослідницький реферат «Портрет перекладача».
2. Метод тестового контролю: залік проходить у формі формалізованого тесту (60 запитань)
3. Метод самоконтролю.

10. Розподіл балів, які отримують студенти за курсом «Історія перекладу»

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Залікова робота	Сума
Кількість відвіданих занять		КР, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання		
T1	T2	Не передбачено	50	60	40
5	5				100

Бали за роботу в семестрі: до 50 балів за письмовий дослідницький реферат та до 10 балів за відвідування лекцій.

Написати реферат «Портрет перекладача» із списку, запропонованого кафедрою. Під “портретом” ми розуміємо завдання, які включатимуть наступні складові: релевантні біографічні відомості, історичний опис літературного, культурного, релігійного чи політичного контексту тієї доби, за якої цей перекладач жив; оцінка значення його перекладацького доробку; його концепція перекладу; уявлення про його творчий метод, якщо такі дані існують. Коротка хронологічна таблиця життя та творчості перекладача на тлі основних подій його доби. Використана література.

Для допуску до складання підсумкового контролю здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни за роботу в семестрі.

Критерії оцінювання письмової дослідницької робота «Портрет перекладача»:

25-30 б: розгорнута, максимально повна відповідь, оформлення роботи відповідає держстандарту;
20-24 б: розгорнута повна відповідь, в якій бракує деякої інформації, яка, проте, не має ключового значення, незначні порушення стандарту оформлення роботи;

10-19 б: відповідь в достатньому обсязі, допускається опущення певної частини інформації, наявні окремі порушення стандарту оформлення;

5-9 б: відповідь в припустимому обсязі, певна частина інформації пропущена, наявні окремі помилки; наявні порушення держстандарту;

1-4 б: відповідь в мінімальному припустимому обсязі, значна частина інформації пропущена, наявні серйозні помилки; стандарт оформлення не витриманий;

0 б: відповідь в недостатньому обсязі, випущена більша частина ключової інформації; інформація перекручена або спотворена / відсутність відповіді взагалі; стандарт оформлення не витриманий.

Критерії оцінювання відвідування занять протягом семестру з Історії перекладу
(12 лекцій та 5 практичних занять, максимальна кількість балів – 10)

Кількість відвіданих занять	1	2	3	4-5	6-7	8-9	10-11	12-13	14-15	16-17
Бали	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Залік: проходить у формі формалізованого тесту за принципом множинного вибору.

Критерії оцінювання формалізованого тесту з Історії перекладу

60 запитань з 4 варіантами відповіді кожне, максимальна кількість балів – 40. За кожну правильну відповідь – 0,6(6) балів.

Очна форма навчання: дворівнева шкала оцінювання

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70 – 89	
50 – 69	
1 – 49	не зараховано

11. Рекомендована література

Основна література

1. Енциклопедія перекладознавства: у 4 т. Т. 1: пер. з англ./ за ред. Іва Гамб'є та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. 584 с. (Серія UTTU Series).
2. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 2 : пер. з англ./ за ред. Іва Гамб'є та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. 276 с.
3. Енциклопедія перекладознавства: у 4 т. Т. 3 : пер. з англ./ за ред. Іва Гамб'є та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2021. 314 с. (Серія UTTU Series).
4. Кальниченко О.А. Історія перекладу та думок про переклад у стародавні часи. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2013. 184 с.
5. Кальниченко О.А. Харківський університет і переклад: теорія, практика, особистості. *Сузір'я Інни Мельницької : антологія / упоряд. та передмова О. А. Кальниченко ; ред. передмови та біографічних довідок Л. М. Черноватого ; кафедра теорії та практики пер. англ. мови Харківського нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. Вінниця : Нова Книга, 2013. С. 4 – 33.*

6. Москаленко М. Н. Тисячоліття: Переклад у державі слова. *Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі*. Київ: Дніпро, 1995. С. 5–38.
7. Стріха М. Український переклад і перекладачі: між літературою і націєтворенням. Київ : Дух і Літера, 2020. 520 с.
8. Шмігер Тарас Історія українського перекладознавства = A History of Ukrainian translation studies : навч. посіб. / Т. Шмігер. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 180 с.
9. Кальниченко О.А., Подміногін В.О. Короткий курс з історії перекладу та перекладацької думки: [електронний ресурс]. 638 с. (комп'ютерна версія знаходиться на кафедрі).
10. Gambier Yves., D'Hulst Lieven (eds.). *A History of Modern Translation Knowledge: Sources, Concepts, Effects*. Amsterdam, John Benjamins, 2018.
11. Hermans, Theo. *Translation and History: A Textbook*. Abingdon, Oxon ; New York : Routledge, 2022. 162 p.
12. Kalnychenko, Oleksandr. *History of Ukrainian thinking on translation (from the 1920s to the 1950s)/ Oleksandr Kalnychenko. Going East: Discovering New and Alternative Traditions in Translation Studies/ Larisa Schippel and Cornelia Zwischenberger (eds.) (Transkulturalitat – Translation – Transfer, Band 28)/ Berlin: Frank & Timme, 2017. P. 309 – 33.*
13. Rundle, Christopher, Anne Lange & Daniele Monticelli (eds.) *The Routledge Handbook of Translation History*. London & New York: Routledge. 2022.
14. Rizzi, Andrea, Birgit Lang & Anthony Pym. *What is Translation History? A Trust-Based Approach*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2019.

Допоміжна література

1. Джуґастрянська Ю., Стріха М. Важлива пам'ятка з історії українського перекладознавства. *Новий Протей – Вун. 1*. / гол. ред. Олександр Кальниченко. Вінниця: Нова Книга, 2015. С.133–135.
2. Кальниченко О.А., Подміногін В.О. Історія перекладу та перекладацької думки в текстах та коментарях. Частина 1. Харків.: Вид-во ХГУ "НУА", 2005. 132 с.
3. Кальниченко О.А., Подміногін В.О., Кальниченко Н.М. Історія перекладу та думок про переклад у текстах та коментарях. Ч. 2. Пізня античність. Перекладачі – творці писемностей : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Харків: Вид-во НУА, 2015. 172 с.
4. Кальниченко О.А. Історія перекладу та перекладацької думки в текстах та коментарях. Частина 3. Середні віки. [електронний ресурс]. 254 с. (комп'ютерна версія знаходиться на кафедрі).
5. Кальниченко О.А. Переклад в арабському світі VII – XIII ст. *Вч. зап. ХГНУА, т. VII*. Харків: Око, 2001. С. 384 – 394.
6. Кальниченко О.А., Подміногін В.О., Трактат Фрідріха Шлейєрмахера „Про різні методи перекладу” та його значення для сучасного перекладознавства. *Вчені записки ХГП „НУА”. Т. VIII*. 2002. С. 503 – 533.
7. Кальниченко О.А., Полякова Ю.Ю. Володимир Миколайович Державин. Про мистецтво перекладу: статті та рецензії 1927 – 1931 років. Хрестоматія вибраних праць Володимира Державина з теорії та критики перекладу до курсу «Історія перекладу» для студентів, що навчаються за спеціальністю «Переклад» / Укладачі Леонід Черноватий і В'ячеслав Карабан. Вінниця : Нова Книга, 2015 . 296 с.
8. Кальниченко О.А., Кальниченко Н.М. Призначення історії перекладознавства. *Філологічні трактати*, 2010, том.2, №3. Суми-Харків. С.145 – 149.
9. Кальниченко О.А., Полякова Ю.Ю. Українська перекладознавча думка 1920-х - початку 1930-х років: хрестоматія вибр. пр. з перекладознавства до курсу "Історія перекладу" для студ., що навч. за спец. "Переклад". Вінниця: Нова книга, 2011. 503 с.
10. Коломієць Л.В. Український художній переклад та перекладачі 1920 - 30-х років : матеріали до курсу "Історія перекладу" : навч. посіб. Київ : Київ. ун-т, 2013. 559 с.
11. Коломієць Л.В., Москаленко М.Н. Опис художніх перекладів 1920-1930-х років// Хист і глуд: теорія та практика перекладу. Харків : Акта, 2011. С.276 – 369.
12. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. Київ: Юніверс, 2002.
13. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: Нова книга, 2000.

14. Кочур Г. Література та переклад: Дослідження, рецензії, літературні портрети, інтерв'ю : [у 2-х т.] / Г. Кочур. Київ : Смолоскип, 2008.
15. Лукаш Микола Прогресивна західноєвропейська література в перекладах на українську мову (Доповідь на нараді Спілки Радянських Письменників України в справі художніх перекладів 16 – 18 лютого 1956 року) / [відновлено Б. Черняковим]. *Протей* / [редкол. О. Кальниченко (голова) та ін.]. Вип. 2. Харків: Вид-во НУА, 2009. С. 560–605.
16. Новий Протей: навчально-методичні матеріали для студентів вищих навчальних закладів до курсів «Історія перекладу», «Історія українського перекладознавства», «Вступ до перекладознавства» та «Теорія перекладу» / гол. Редактор Олександр Кальниченко. Вінниця : Нова Книга, 2015. Вип. 1.
17. Українське перекладознавство ХХ сторіччя : бібліографія / ЛНУ імені Івана Франка, НТШ ; уклад Т. Шмігер ; [автори передм. : Р. Зорівчак, Т. Шмігер ; наук. ред. Р. Зорівчак]. Львів, 2013.
18. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Подміногін В.О., Кальниченко О.А., Радчук В.Д. Олександр Фінкель: забутий теоретик українського перекладознавства: [Зб. вибр. пр.] Вінниця: Нова Кн., 2007. 438 с.
19. Шмігер Т.В. Перекладознавчий аналіз – теоретичні та прикладні аспекти: давня українська література сучасними українською та англійською мовами. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 510 с.
20. Шмігер Т. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя . Київ : Смолоскип, 2009. 342 с.
21. Chesterman A. *Memes of Translation: The Spread of Ideas in Translation Theory*. Amsterdam: John Benjamins, 1997.
22. Delisle J., Woodsworth J. (eds.) *Translators through History*. Amsterdam and Philadelphia: John Benlamins, 2012.
23. D'hulst L. *Translation History. Handbook of Translation Studies/ ed. by Yves Gambier and Luc van Doorslaer, vol. 1*. Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins, 2010. P. 397–405.
24. Djovčoš M., Hostová I., Kusá M. and Perez E.(eds.). *Translation Studies in Ukraine as an Integral Part of the European Context 2023*. Bratislava: VEDA.
25. Kalnychenko O., Kolomiyets L. *Translation in Ukraine during the Stalinism Period: Literary Translation Policies and Practices/ Oleksandr Kalnychenko and Lada Kolomiyets // Translation Under Communism/ Edited by Christopher Rundle, Anne Lange and Daniele Monticelli*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2022. P. 141 – 172.
26. Kalnychenko, Oleksandr, and Natalia Kamovnikova. “Teaching Translation: Academic Courses in ‘Translation Theory and Practice’ of the early 1930s.” *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Серія «Іноземна філологія. Methodика викладання іноземних мов»*. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна. Вип. 91. 2020. С. 147-155.
27. Pym A. *Method in Translation History*. Manchester: St. Jerome Publishing, 1998.
28. Robinson D. *Western Translation Theory from Herodotus to Nietzsche*. Manchester: St. Jerome Publishing, 1997.
29. Rundle C. *Historiography. Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. 3rd Edition, Abingdon : Routledge, 2019. P. 232 – 237
30. Rundle C., Rafael V. *History and Translation. Border Crossings. Translation and Studies and Other Disciplines/ Gambier Y. and L. van Doorslaer (eds.)*, 2016. Amsterdam: John Benjamins. P. 23–48
31. Santoyo J.-C. *Blank Spaces in the History of Translation Charting the future of translation history: current discourses and methodology* ; [G. L. Bastin and P. F. Bandia (eds.)]. Ottawa : University of Ottawa Press, 2006. P. 11-43.
32. Schippel L. *Going East: Discovering New and Alternative Traditions in Translation Studies/ ed. by Larisa Schippel, Cornelia Zwischenberger*. Berlin: Frank & Timme, 2017. 535 p.
33. Venuti L. *Translation, History, Narrative. Meta*. 2005. Vol. 50. No 3. P. 800-816.
34. *Übersetzung/ Translation/ Traduction: International Encyclopedia of Translation Studies // Encyclopédie internationale de la recherche sur la traduction / Ein internationales Handbuch zur*

Übersetzungsforschung ; [Harald Kittel, Armin Paul Frank, Norbert Greiner, Theo Hermans, Werner Koller, José Lambert, Fritz Paul (Eds.)]. – Teilband 2. – Berlin, New York : Walter de Gruyter, 2007.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення EBSCO Publishing – багатопрофільна база даних, яка нараховує понад 4600 журналів. (Доступ з Інформаційного центру "Вікно в Америку", Центральна наукова бібліотека ХНУ імені В.Н. Каразіна)

Додаткові інформаційні ресурси розташовані на сторінці кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша ХНУ імені В.Н. Каразіна: <http://foreign-languages.karazin.ua/ru/departments/english-translation-theory-and-practice/library-4>.

15.